

balkanski melos, itd. Pa tudi če ne bi bila sveža, briga me, pisala sem o stvareh, ki so mi bile blizu in se pri tem neznansko zabavala, mestoma tudi žalostila. Knjiga je spisana za vse generacije, odrasle, da bojo obujali spomine na švercanje, redukcije toka in državne blagovne rezerve, in za mladino, da spozna, da se večina dobrih stvari zgodi onstran njihovega angela varuha, računalnika.

Večino časa se jemljemo preresno. Drastika, estetika grdega, ironija, črni humor – vsega tega je polno v romanu. Morda je Pink doslej vaše najduhovitejše delo, ki nenehno vzbuja vsaj muzanje, če ne mestoma celo salve smeha. Je dozorevanje kljub kompleksom, pastem in težavam zares lahko tako smešno?

Moj dober prijatelj mi je rekel, da večino časa jemljemo sebe preveč resno. Da pravi žur nastopi, kadar se naučimo zamenjati perspektivo. Z vidika kritične časovne distance postane veliko stvari, če že ne smešnih, pa vsaj manj pomembnih. Katera literarna junakinja je rekla, da nas tisto, kar nas ne ubije, naredi duhovitejše? Evo, to je moj moto, avtorica ga prevzame od knjižnega lika!

Bili ste petkrat večerniška nominiranka in nagrajenska 1999. za roman Princeska z napako. Prinesla vam je veliko gorja s strani komisij za boljše šolo in nekih dušebrižniških staršev, ki jih je skrbelo vaše domnevno 'krotovičenje' slovenščine in neprimerna tematika.

To je mimo, smešno pa ravno toliko, kolikor je ogorčenje skrotovičilo narejeno ogorčene obraze. Pa naj ob tej priliki razkrijem še, da bo knjiga *Princeska z napako* prihodnje leto doživela zelo zanimivo predelavo v (upam) zares dober tekst. Dala bom vse od sebe, ker majhna skupina ljudi verjame vame.

Biti izključno mladinska pisateljica je verjetno po svoje zanimiv status – napo-

ren, ne prav cenjen v celotnem korpusu literature, pa tudi spol še vedno ni prav koristen pri vsem skupaj, kajne? Komaj zdaj smo recimo dobili antologijo slovenskih pesnic v treh delih, ker jih v običnih antologijah skorajda ni (bilo). Kaj menite?

Naporno je nenehno ažurirat podatkovne baze v glavah ljudi, ki jim mladinska literatura ni blizu, a vseeno sedijo v vseh mogočih komisijah in žirijah, ki odločajo (tudi) o mladinski književnosti. To me frustrira. Ampak pišem tudi za odrasle, nekaj je bilo mogoče prebrati v poletni akciji konkurenčnega časopisa, nekaj nastaja tudi za vaš; najbrž bi bilo lažje, če bi poleg jajc premogla v hlačah še kaj drugega, ampak kako že gre tisto – kar nas ne ubije, nas naredi ...'

Melita Forstnerič Hajnšek

Večer, sreda, 23. 9. 2009, str. 3

»S TOTO KNJIGO NENA POZABIMO TISTIH CAJTOV«

Utemeljitev nagrade Večernica – za najboljše izvirno otroško oziroma mladinsko delo, izdano v letu 2008 – Janji Vidmar za roman *Pink*

Pink je med romani Janje Vidmar nekaj posebnega, ker je najbolj avtobiografski doslej. K temu sklepu nas napeljuje kljub tretjeosebni pripovedi ime glavnega lika, natančno poimenovanje književnega prostora in vseh prepoznavnih kulturnih lokacij 70. let v Mariboru. Verizem brez rezerve je tudi na ravni jezika avtorica razrešila spretno, učinkovito in drzno. Izrazit lokalni kolorit pogloblja pripovedno prepričljivost. Mnogotere jezikovne ravni dajejo močan ton romanu – od zbornega jezika do narečja in slenga v

dialogih – dodatno podčrtujejo avtentičnost časa, ki ga avtorica precizno, mestoma drastično upoveduje. Dogajanje je vpeto v čas somraka socializma – do Titove smrti.

Ujetost v zanke lastne mladosti je bil temeljni motiv za zbirko avtobiografskih proz mladinskih avtorjev, ki so si jo zamislili pri založbi Didakta. Janja Vidmar je naročilo-povabilo izkoristila maksimalno. Izklesala je spomenik generaciji, nostalgijo zrelosti pa spela v duhovit koncentrat vsega tistega, kar osupljivo bogat pisateljčin opus določa od samega začetka in ga je mogoče strniti v triadi – humornost, (samo)ironija, izpovedna moč.

Ker »patina minljivega prekrije vse velike travme preteklosti« in je moč nostalgije ravno v minljivosti, je Pink zares hommage generaciji, ki je rasla v času hlepenja po danes banalnih zahodnih dobrinah, kot so milka, banane, rama, generaciji, ki ni imela ničesar, imela pa je drug drugega, kot pravi pisateljica. Spomenik je rasel preiščeno koncizno s fabulo, ki se preliva skozi zabavne, mestoma grobe, a vseskozi prepričljive dialoge do – Titovega konca in Jancinega konca mladosti. S 'socialistično, yunitologijo' Vidmarjeva izrisuje subtilni intimni svet in družbeni kontekst, ki nagovarjata vse generacije, ne le tistih, ki se še spominjajo vonja hrenovk in šipkovega čaja 29. novembra ob pionirski zaprisegi.

Avtorici je uspelo z vehementno gesto obvladati vso gmoto spominov in jih organizirati v zabavno, pikro, otožno, avtoironično zgodbo, ki deluje sveže in vznemirljivo za vse generacije. Tiste, ki so še doživele redukcije toka, somrak Titovega odhajanja, švercanje, in one, rojene po Titovi smrti. Za tiste, ki niso doživeli rokerskih frikov, Titovih pionirjev, mladincev in državnih blagovnih rezerv, pa *Pink* odstira svet odraščanja, ki s tem današnjim nima, pa spet ima

toliko skupnega. Problemi najstništva so zagotovo univerzalni in mladostniška radovednost prav tako večna. Vse to nam sporoča *Pink* – z vzponi in padci odraščanja, razpetega med zgodovino in intimo, med stvarnim dogajanjem in osebno zgodbo.

»Zvečine itak ne dozorevamo, ampak se samo staramo,« pravi Janja in še, da »večino časa jemljemo sebe preveč resno«. Z vidika kritične časovne distance postane veliko stvari, če že ne smešnih, pa vsaj manj pomembnih. In za konec štajerščina: kot kaka problematična junakinja se je suvereno prikradla v dialoge – v najbolj hard core varianti. Neštajerci bodo imel morda probleme, ampak kako je že zapisal kritik z one strani Trojan, da imajo itak s hermenevtiko literature slovenskega severovzhoda v centralni pokrajini praviloma probleme. Naj jih kar imajo, kajne, Janja? In naj se pozanimajo, kaj pomeni ašenpeher, štrample in špukec. Ida, Ljubljancanka iz žirije, je pametno pojasnila, da ne vidi razlike med 'fužinščino', najstniškim slengom, SMS-jezikom, pogovorno 'ljubljanščino' in 'mariborščino'. Kar je učinkovito, je pač učinkovito. Meni, da v tem smislu ne bi smelo biti neke meje na Trojanah. »S toto knjigo nena pozabimo tistih cajtov. Janja jim je postavila spomenik za fse večne cajte!« je zapisala žirija.

Večer, ponedeljek, 28. 9. 2009, str. 5